

**DRUHÁ PREMIÉRA RAKOUSKÉ SEZÓNY AKCENTUJE
SOUČASNÁ SOCIÁLNÍ TÉMATA**

V pátek 15. října 2010 uvede Divadlo Komédie druhou premiéru Rakouské sezóny, která má podtitul Analýza rozkladu. Do hlavní role hry Ödöna von Horvátha Víra, láska, naděje, která v německojazyčné oblasti patří mezi ceněné tituly, obsadila režisérka Kamila Polívková Ivanu Uhlířovou. Kromě dalších členů souboru Divadla Komédie přizvala ke spolupráci i herce pražského divadla lidí bez domova Ježek a Čížek. V inscenaci tak zazní autentické výpovědi těch, kteří dnes skutečně prožívají podobné osudy jako mladá žena, jejíž příběh v roce 1932 Horvátha inspiroval.

„Mým cílem bylo ukázat gigantický boj mezi jedincem a společností, ono věčné zápolení, v němž nemůže dojít k míru – leda k letmým okamžikům iluze, že zbraně jsou v klidu. Chtěl jsem napsat hru proti nezodpovědnému byrokratickému uplatňování tzv. malých paragrafů – ale samozřejmě s vědomím, že takové paragrafy budou vždycky existovat, protože prostě v každém jakkoli uspořádaném sociálním zřízení existovat musejí. Mým záměrem tedy bylo neztrácet naději v to, že by se ty 'malé paragrafy' mohly možná vykládat (prosím, odpusťte mi ten tvrdý výraz!) humánněji. (...) Stejně jako ve všech svých hrách pokusil jsem se i tentokrát být pokud možno bezohledně proti hlouposti a lži, neboť tato 'bezohlednost' by přece měla představovat nejpřednější úkol duchaplného spisovatele, který (...) píše především proto, aby lidé poznali sami sebe. Prosím, poznejte sami sebe!“ (Ödön von Horváth)

Tragikomický příběh mladé ženy Alžběty, která je tak trochu jiná než ostatní, je ostrou kritikou společnosti v období úpadku. Dobročinných iniciativ a organizací přibývá, zatímco se solidarita a upřímný zájem o problémy druhých pomalu, ale jistě vytrácí. Zažitě předsudky, drobná lidská selhání a řetězící se nešťastné náhody přivedou Alžbětu neomylně až do „bodů, ze kterého není návratu“. Podobnost mezi velkou ekonomickou a sociální krizí 30. let 20. století a současnou situací není náhodná. Mnohdy si ani neuvědomujeme, jak málo stačí k tomu, aby kdokoli z nás ztratil pozici respektovaného člena společnosti. Od takzvaných „nepřízpůsobivých živlů“ a „závadových osob“ se pak distancujeme, „bráníme jejich výskytu“, „čistíme“ od nich své ulice a odsouváme je do „speciálních táborů“. Často při tom (nevědomky?) používáme či tolerujeme demagogická hesla blížká slovním projevům totalitních režimů.

Inszenací hry *Víra, láska, naděje* se Divadlo Komédie připojuje k iniciativě Evropské komise, která vyhlásila rok 2010 jako Evropský rok boje proti chudobě a sociálnímu vyloučení.

Dopřejme sluchu těm, jejichž názory nebývají brány vážně.

Tiskové zprávy a fotografie najdete na adrese: <http://www.prakomdiv.cz/Media.aspx>

činnost Pražského komorního divadla v Divadle Komédie podporuje hlavní město Praha příspěvkem ve výši 14,5 mil. Kč

mediálními partner divadla jsou: Radio 1, kulturní týdeník A2, Respekt, divadlo.cz, kamvpraze.cz a pragueout.cz

12. října 2010

KONTAKT

Lenka Studenková
Pražské komorní divadlo s.r.o.
mobil: 603 371 067
e-mail: l.studenkova@prakomdiv.cz
www.prakomdiv.cz

DOPLŇUJÍCÍ INFORMACE K INSCENACI

Ödön von Horváth: VÍRA, LÁSKA, NADĚJE

překlad: Valeria Sochorovská

režie: Kamila Polívková

dramaturgie: Viktorie Knotková

výprava: Kamila Polívková a Pavel Borák

hudba: Ondřej Švandrlík

v hlavní roli: Ivana Uhlířová

dále hrají: Martin Finger, Magdaléna Komárová, Stanislav Majer, Kajetán Písařovic, Dana Poláková, Jiří Štrébl, Petr Vaněk a herci divadla lidí bez domova Ježek a Čížek

premiéra: 15. října 2010 ve 20.00 v Divadle Komedie

nejbližší reprízy: 18., 22. a 29. října, 10., 19. a 24. listopadu 2010 ve 20.00 v Divadle Komedie

OTÁZKY PRO KAMILU POLÍVKOVOU

- 1) V tvém loňském režijním debutu jsi pracovala s jediným hercem, tady máš na jevišti dokonce i „amatéry“. Liší se proto tvá režijní práce v těchto dvou případech nějak zásadně?

Samozřejmě. Musím říct, že teprve ve chvíli, kdy na první čtené zkoušce usedlo ke stolu skoro dvacet lidí, jsem si plně uvědomila, co taková pozice obnáší. Do něčeho podobného bych se nikdy nepustila, kdybych se nemohla spolehnout na své kolegy, se kterými už několik let tak intenzivně v Divadle Komedie spolupracuji. Dobře se známe, podobným způsobem o divadle uvažujeme a některé postupy máme díky tomu doslova „ověřené praxí“. Podstatné je však také zvolené téma, tedy text – materiál, se kterým jsme pracovali. Podobně jako v případě Brussigových Hrdinů jako my jde o „pitvání“ malého a zdánlivě nepodstatného osudu člověka, který reprezentuje takzvaný „lid“. A to mě zajímá, protože si myslím, že díky analýze jediné kapky vody se můžete dozvědět mnoho o síle celého moře.

- 2) Jak tě napadlo oslovit ke spolupráci divadlo Ježek a čížek? Kolik herců z tohoto divadla uvidíme na jevišti v Divadle Komedie a představiteli jakých rolí jsou?

Horváthova hra Víra, láska, naděje je vlastně jakýmsi sociálním dramatem, i když mu nechybí křehkost, humor a jemná ironie. Díky naprosté upřímnosti a snaze herců divadla lidí bez domova Ježek a čížek sdílet v rámci naší inscenace své příběhy se všemi, kteří budou ochotní alespoň chvíli naslouchat, získává výsledné sdělení úplně jinou váhu. Jde o přímou konfrontaci s někým, kdo to všechno, o čem se na jevišti jen „hraje“ zažil nebo zažívá na vlastní kůži. Sedm autentických výpovědí „nepřízřusobivých živlů“ je konfrontováno s konkrétními citacemi představitelů naší politické reprezentace převzatými jedna ku jedné z médií, volebních letáků či webových stránek jednotlivých stran. Herci divadla Ježek a čížek tedy představují jen sami sebe a svou přítomností potvrzují skutečnost, že – řečeno s jednou z postav hry – „bez víry, lásky a naděje život přece nemůže existovat“, jakkoli to v dnešní cynické době zní pateticky, didakticky, směšně nebo „staře“ (a rakousky).

- 3) Když jsi vybírala představitelku hlavní role, podle čeho jsi vybírala?

Ivana Uhlířová je podle mého názoru ideální představitelkou Alžběty. Její vlastní prožitky se v mnohém podobají situacím, ve kterých se tato postava v různých fázích svého příběhu ocitá. Pro mě to znamená, že Alžběta je svým způsobem „živá“, protože Ivana ať už vědomě nebo intuitivně její povaze rozumí. V kombinaci se smyslem pro sebeironii a lehkou anarchii může vzniknout pro mě osobně úžasné přitažlivá postava, které nechybí autenticita a humor. A nemá ani ledničku.

ÖDÖN VON HORVÁTH

1901, Fiume (dnes Rijeka) – 1938, Paříž

autor sedmnácti divadelních her a několika románů je dnes považován za klasika moderny. Narodil se v rodině, která byla svým národnostním promíšením typickým „produktem“ Rakousko-uherské monarchie. Jak sám prohlásil: „jsem typický rakousko-uherský mišuněk: maďarsko-chorvatsko-německo-český; jméno mám maďarské, rodnou řeč němčinu.“

Jádrem jeho dramát jsou sociálně politická témata, beznadějně osudy průměrných lidí a postavení žen v silně patriarchální společnosti a také otázky po Bohu, zodpovědnosti za zločin a jeho trestání. Ve svých hrách i románech varoval mimo jiné před hrozícím nástupem fašismu a upozorňoval na odcizenou, sociálně deprimovanou společnost. Ukazoval, jak se například politické angažmá stává (podobně jako peníze či kariéra) náhražkou autentických, přirozených lidských vztahů. Prostředkem k odhalení politického blábolu a demagogie, ale i každého jiného neautentického slovního projevu a jednání, je Horváthovi jazyk. Zvláště patrné jsou jím kritizované mezilidské (s úsměvem praktikované) každodenní krutosti v tzv. lidových hrách, jako jsou například *Povídky z Vídeňského lesa*, *Kazimír a Karolína* nebo *Víra, láska, naděje*. V jejich centru jsou milostné příběhy s jaksí banálním a přesto fatálně špatným koncem. Tato, byť s humornou lehkostí nebo groteskně a anekdoticky traktovaná, ve skutečnosti však přízračně smutná fatalita lidského života, povyšuje v Horváthově tvorbě žánr lidové hry na moderní, i dnes silně inspirující dramatickou formu. Ödön von Horváth zemřel náhodou, když na něj na Champs-Élysées spadla velká větev ze stromu, pod kterým se schovával před bouřkou.

JEŽEK A ČÍŽEK

Divadlo Ježek a čížek pracuje s lidmi, kteří mají bezdomoveckou zkušenost, ať právě prožívanou, či již překonanou. Skrze divadlo a divadelní aktivity nabízí lidem bez domova možnost tvořivě se zapojit do kulturního dění.

V Praze působí od roku 2000 a za dobu své existence prošlo souborem přes 300 herců, kteří nastudovali 15 divadelních inscenací, uspořádali řadu site-specific projektů a performancí ve veřejném prostoru. Ježek a čížek je také každoročně pořadatelem mezinárodního festivalu bezdomoveckých divadel *Hic sunt leones*.

Mezi nejčastější důvody bezdomovectví patří absence rodinného zázemí, krach mezilidských vztahů, závislosti, nemoc, ztráta zaměstnání a snížená schopnost sociální adaptace. Definice bezdomovce má proto čistě operativní charakter. Svým klientům nabízí Ježek a čížek sociální, psychologické i právní poradenství, možnost telefonického vyřízení naléhavých záležitostí. Odkazuje je na příslušné sociální služby a kvalifikované pracovníky ve spřízněných organizacích. Své klienty-herce navštěvuje v nemocničním ošetření. V některých případech je doprovází na úřad, k lékaři, k soudu apod.

Jako divadlo Ježek a čížek mění stereotypy svých klientů, působí i na nejširší veřejnost, aby pozměnila svou stereotypní představu o bezdomovcích jako homogenní a obtížné skupině obyvatel. Pořádá semináře i workshopy pro odbornou i laickou veřejnost a vystupuje na širokém spektru akcí – na amatérských i profesionálních divadelních přehlídkách, letních festivalech, při pouličních veselících, v programu stálých scén, při charitativních a jiných společenských akcích.

Ježek a čížek nabízí klientům divadlo ve dvojí podobě. Jednak v divadelní přípravce, jednak jako vážnější práce na inscenaci. Přípravka je otevřená všem zájemcům o dění v divadle, bez ohledu na to, jestli chtějí veřejně vystupovat.

Více na www.jezekacizek.cz.